

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Judæi pauperes suos alunt. Tempore Christi hæc ordinatio, ut tota lex Mosaica, fermento Pharisaorum, adeò labefactata erat, ut nullibi non mendicantes offenderentur. Lazarus jacebat ad januam divitis, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis: & nemo illi dabat, Luc. 16. v. 20. Cæcus quoque à Nativitate sedebat, & mendicabat, Joh. 9. v. 8. sic & claudus ad portam Templi petebat eleemosynam ab introeuntibus in Templum, Act. 3. v. 2. Id mandato divino consentaneum non fuit.

Licet autem nos hodiè legibus illis Cereimonialibus adstricti non sumus, attamen quantum fieri potest, publicæ mendicationi obicem ponamus. Ubi enim multi mendici sunt, inquit Plato, ibi sunt fures, manticularii, latrones, sacrilegi, & ejus farinae homines plurimi. Propterea non modò in Conciliis, sed & in Imperii Recessibus cautum est, ne robustis mendicis indulgeatur. Concilium Turfense ætate Pelagii I. habitum Can. V. ita decernit: Unaquæque civitas pauperes egenos incolas alimentis congruentibus pascat secundum vires, quo fiet, ut ipsi pauperes per civitates alienas non fatigentur. Idem constitutum est in Concilio Arelatensi jussu Caroli M. A. C. 813. habito, Can. 48. Ejusdem Imperatoris prisca Constitutio ita habet: Mendici per regionem vagari non permittantur, suos quæque civitas pauperes alito. Illis, nisi manibus operentur, minus quicquam dato.

Id ipsum Recessus Imperii, Augustæ Vindelicorum anno 1530. promulgatus jubet. Sicut igitur mendicis vitio corporis laborantibus, & senio confectis suc-

currere ipsa Christiana caritas jubet: ita contra sani & robusti ad labores telegandi sunt. Vide Sir. 12. v. 4. seqq.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
 1. *Ex dignitate patientis.* Hic non est nudus homo, sed Gigas geminæ substantiæ, Gott von Art und Mensch ein Held. Verus Deus à Patre ab æterno genitus, & verus homo ex Maria in tempora natus. Hic totus Christus pro nobis passus, sanguinem suum profudit, at non juxta divinam, sed humanam naturam. Intercæ hoc certum est, quemadmodum humana natura in subsistentiâ æterni Filii Dei consistit, ejusque propria natura facta est, in quâ tota divinitatis plenitudo habitat corporaliter, Col. 2. v. 9. ita etiam passiones humanæ naturæ ita sibi appropriavit, ut verè dicere possimus: DEUS acquisivit sibi Ecclesiam proprio sanguine, Act. 20. v. 28.

Id quod observandum est, contra veteres & novos Nestorianos, qui concedere nolunt, totam personam Christi, quæ est *sedis Spirtus*, pro nobis passam & mortuam: hinc vox Nestorii: Noli gloriari Judæe, non enim Deum, sed hominem crucifixisti. Verùm hoc ipso efficacia Passionis Christi enervatur & infingitur. Quod si enim sola humana natura pro peccatis nostris satisfacere potuisset: non opus fuisset, æternum Dei Filium hominem factum. Perstat igitur Canon hic Concilii Ephesini: Si quis non confitetur, Verbum Dei passum carne, & crucifixum carne, & mortè carne subiisse, anathema sit.

Nobis

Nobis verò Christum prout se manifestavit, agnoscensibus, firmum hoc solatium affert. Quod si enim sanguine Christi redempti, pretio emti sumus magno, 1. Cor. 6. vers. 20. Quare non dubitemus de redemptionis

1. *Firmitate.* Quilibet tuetur id, quod peculiariter acquisivit sibi, & si viribus & potestate pollet, non facilè id sibi eripi sinit. Id vestrum quoque solatium esto! Christus emit vos, non corruptibili auro & argento, sed sanguine suo pretioso populum peculiarem, Tit. 2. v. 14. Nec vires ei desunt. Data enim ei omnis potestas est in cælo & in terrâ, Matth. 28. v. 18. propterea nos quoque velut peculium suum defendet, contrâ omnes portas inferorum, Matth. 16. v. 18. Joh. 10. v. 28. seqq.

2. *Veritate.* Est enim, qui nos redemit, *Θεὸς ὁ πατὴρ*. Nudus enim homo pati quidem & mori, non verò satisfacere potuisset, neque pro seipso, multò minus pro aliis, nedum pro toto mundo. Idcirco æternus Dei Filius, in assumptâ carne, opus redemptionis exantlavit.

II. *Ex gloriâ resurgentis.* Die tertiâ, inquit Dominus, resurget. Id quod & verè ita factum est. Die enim Parasceves, nondum die finito sepultus est, sequenti Sabbatho in sepulchro quievit, & die sequenti resurrexit. Hoc triduum Christus in sepulchro quiescere, nec citius resurgere voluit, quo verè se mortuum ostenderet. Et si enim primo die resurrexisset, hostes ejus prætereundum potuissent, quod non verè mortuus fuisset. Quod si vero ultra triduum in sepulchro commoratus fuisset, iterum regerere potuissent, impossibile ei fuisse, resurgere, maximè, quia tertio die

se resurrectionem, receperat, Johan. 2. v. 19. Id quod & re ipsa præstitit, nobisque acquisivit, ut si cum ipso varias afflictiones sustineamus, non modò in sepulchro securè quiescamus, sed & suo tempore ad vitam æternam resurgamus: Quoniam scimus, quod qui Jesum resuscitavit, & nos aliquando resuscitaturus sit per Jesum, 2. Cor. 4. v. 14. unde etiam primogenitus ex mortuis dicitur, Col. 1. v. 16.

Hoc solatium probè observemus

1. *Contra mortis rigorem.* Denn so derjenige / verba sunt Lutheri, der da heisst Resurrexit, im Grab und Tod nicht blieben ist / so wird auch derjenige / der da sagt Credo, und ihm durch wahren Glauben anhangt / zu seiner Zeit hernach folgen. Quod solatium nostrum sit, si aut ipsi discedere, aut conjunctissimos nobis per mortem relinquere cogimur. Die novissimo omnes conveniemus vicissim, unde & dies restitutionis omnium, ille dicitur, Act. 3. v. 21.

2. *Contra sepulchrorum fætores.* Christus enim tanquam Sanctus Sanctorum, Dan. 9. v. 24. corruptionem non vidit, Psal. 16. v. 10. & eo acquisivit nobis, quod & nos aliquando incorruptibiles è tumulis nostris prodituri simus, 1. Corinth. 15. v. 42. seqq.

3. *Contra conscientie tremorem,* quam Christus resurrectione suâ pacavit. Mors enim stipendium peccati est, Rom. 6. v. 23. Quia igitur Christus peccata nostra in se suscepit, mortem quoque sustinere debuit, quam peccatis nostris promerueramus. Hæc duo se invicem consequuntur. Per unius hominis inobedientiam, peccatum in mundum intravit, & per peccatum

† mors;

mors; & ita in omnes homines mors pertransit, quandoquidem omnes peccaverunt, Rom. 5. v. 12. Postquam verò Christus ex mortuis resurrexit, inde certò colligimus, omnia peccata nostra expiata esse. Nisi enim ipse resurrexisset, adhuc essemus in peccatis nostris, 1. Cor. 15. v. 17. ex quo ex adverso consequitur, quod postquam ex mortuis resurrexit, chirographum deleverit, Col. 2. v. 14. & omnia nostra peccata in profundum maris projecit, Mich. 7. v. 19. ubi verò peccatorum remissio, ibi & vita & salus est, Psal. 32. v. 1. 2.

III. *Ex Harmoniâ Scriptura consentientis.* Hic Christum ad scripta Prophetarum se referre, audimus, quando ait: Consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas, de Filio hominis. Quo respicit

I. *Ad Umbracula*

1. *Variorum typorum.* Qualis fuit Adam, cui Deus soporem immisit, cum que obdormivisset, tulit unam de costis ejus & replevit carnem pro eâ, Gen. 2. v. 21. quo indicatum est, quod Christo, qui expressè secundus Adam vocatur, Rom. 5. v. 12. 1. Cor. 15. v. 45. postquam in arâ etucis obdormivit, latus aperiendum, & ex aquâ & sanguine, quæ inde emanarunt, mulier Sole amicta, h. e. Ecclesia propaganda & conservanda sit.

Tales quoque typi fuerunt, Abel à fratre occisus, Gen. 4. v. 8. Isaac à patre immolatus, Gen. 22. v. 13. Josephus à fratribus venditus, Gen. 37. v. 23. seqq. Aaron stans inter mortuos & viventes, & populū Deo reconcilians, Num. 16. v. 48. Hircus emissarius, cui peccata totius populi imposita, Lev. 16. v. 21. seqq. serpens æneus, Num. 21. v. 8. Jolua Istrahtas in Palæstinam introdu-

cens, Jol. 3. v. 17. David Goliathum prosterrens, 1. Sam. 17. 49. seq. Simson, Jud. 14. 15.

2. *Variorum Sacrificiorum,* quæ itidem Christum, semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo, in odorem suavitatis traditum, præfigurant, Eph. 5. v. 2.

Sicut igitur Sacrificia super triplici altari, in V. T. oblata sunt: quorum primum factum de terrâ, pro holocaustis, & retributoriis, Exod. 20. v. 24. Alterum lapideum, etiam pro holocaustis, ib. v. 25. Deut. 17. v. 5. Tertium de ligno, in quo thymiama manè & vesperi erat adolendum, Exod. 30. v. 1. seqq. Ita & Christus se pro nobis immolavit:

1. *In arâ terræ,* nempe in horto Oliveti, ubi cum morte luctans, sudorem sanguineum emisit, Matth. 26. v. 39. Luc. 22. v. 42.

2. *In arâ lapideâ,* nempe in loco, qui dicitur Gabbatha, Joh. 19. v. 13. ubi à militibus vestibus exutus, flagellatus, spinis coronatus, consputus & illusus est.

3. *In arâ ligneâ,* h. e. in cruce, ubi thymiama orationis adolevit, & velut verus Mediator Dei & hominum, nec non Pontifex N. T. lapsum genus humanum Patri suo cœlesti expiavit, Hebr. 5. v. 10. Hebr. 10. v. 14.

2. *Ad oracula,* quorum in V. T. passim multa inveniuntur: Spiritus quippe Christi, qui in Prophetis fuit, prænunciavit, quæ in Christo sunt passiones, & posteriores glorias, 1. Petr. 1. v. 11. Talia sunt: de benedicto semine mulieris, contrituro caput serpentis, Gen. 3. v. 15. De SILEO, lavaturo in vino stolam suam, & in sanguine uvæ pallium suum, Gen. 49. v. 11.

Imprimis Platerium ferax est horum Vaticiniorum. Ps. 2. prædicitur consilium

san-

sanguineum quod Judæi adversus Christum inierunt, Act. 4. v. 25. In Psal. 8. de exinanitione ejus agitur, coll. cum Hebr. 2. v. 6. In 16. de morte ejus, Collat. Actor. 2. v. 31. c. 13. v. 35. In 22. de illusionem & crucifixione ejus, nec non vestimentorum partitione, Matth. 27. v. 35. Joh. 19. v. 24. In 31. de ultimo Christi verbo, Luc. 23. v. 46. In 41. de proditore Judâ, Matth. 26. v. 24. Marc. 14. v. 10. Luc. 22. v. 4. Joh. 13. v. 18. In 69. v. 23. de fellis potione, Matth. 27. v. 48.

Plura vide, Esa. 53. v. 1. seqq. c. 63. Dan. 9. v. 26. Zach. 11. v. 12. & passim.

Hæc omnia ad confirmationem fidei nobis inserviant, ut credamus, Jesum esse Christum, promissum mundi Messiam, & credentes vitam habeamus æternam, Ioh. 20. v. 31.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quam tribus includimus Regulis, quarum

I. *Passionem Christi considera.* Cujus animam Christus ipse in Evangelio nobis subministrat, quando discipulis particulatim enarrat, quid sibi Hierosolymis obventurum sit, quo ipso nos ad sedulam passionis suæ meditationem excitaturus est.

Quando igitur Ahalverus in Annalibus, Esther 6. v. 1. Alphonsus in M. Curtio, alii in Amadiso oblectant se, nos Passionis Dominicæ historiam, à quatuor Evangelistis conscriptam, sedulo evolvamur. Est enim

I. *Liber historiarum*, in quâ præcipua historia describitur, qualis ab orbe condito non facta est. Tam in prophanis quàm Ecclesiasticis Historiis multas quidem præclaras res gestas legimus, quæ nos in

admirationem rapiunt, Vide Gen. 14. v. 15. Iud. 15. v. 15. 1. Sam. 17. v. 49. 2. Sam. 23. v. 18.

Sed Satanam quempiam superasse, mortem in victoriam absorpsisse, atque captivitatem captivasse, & cælum per peccata oppellulatum aperuisse, id in nullis Annalibus invenies. Christus enim solus est Vir Dominus, Gen. 4. v. 1. qui hæc omnia præstitit: extrâ eum nulla est salus, Act. 4. v. 12.

In hoc libro exemplum devotè orandi, Matth. 26. vers. 39. Inimicis ignoscendi, 1. Petr. 2. v. 23. Rom. 12. v. 19. È calamitatibus eluctandi, & beatè moriendi nobis proponitur, Ioh. 5. v. 24.

2. *Liber doctrinarum*, in quo videmus, quomodo cælestis Pater in nos affectus sit. Quia enim proprio Filio suo non percipit, sed pro nobis omnibus tradidit illū quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? Rom. 8. v. 32. Cernimus ardentissimum Christi in nos amorem. Majorem enim dilectionem nemo habet, quam ut animam suam quis ponat, pro amicis suis, Iohan. 15. v. 13. Iam verò pro nobis mortuus est, cum adhuc peccatores & inimici ejus fuimus, Rom. 5. v. 8. caritatem itaque ejus ardentissimam ergà nos esse, necesse est, Ier. 31. v. 3. Conspicimus quoque mundi sceditatem in oculis Dei. Quamobrem enim Christus illa omnia sustinuit? Ob peccata nostra: Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrū, Esa. 53. v. 6. Hinc Bernardus: Sine flagello non exivit, qui sine peccato venit: quomodo igitur flagello digni non erunt, qui in peccatis vivunt.